

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. D. Magistri Petri Lombardi Novariensis Episcopi
Parisiensis. Sententiarvm Libri IV. quibus vniuersæ
Theologiæ summa continetur**

Petrus <Lombardus>

Mogvntiæ, 1632

Distinct. XII.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38829

Soli sic ait. Iste est Spiritus procedēs de patre & filio, qui diuidit dona propria prout vult. Idē in alia Hom. credendum est Spiritum sanctum patris esse, & filii. Istum Sp. sanctum dicimus patri & filio coæqualē, & procedentē de patre & filio. Hoc credite, ne colloquia mala corrumpāt bonos mores. Ecce à doctoribus Græcorum aperte habem⁹ testimonia, quibus Sp. sanctum à patre & filio pcedere ostenditur. Omnis ergo lingua confiteatur, Spiritum sanctum procedere à patre & filio.

*Apostolorū
tom. 4. Idem
Chryf. Hom.
2. in exposi-
tione eu. s. dē
symbols,
tom. eodem.*

PTRVM SPIRITVS SANCTVS PRIVS
vel plenius procedat à patre quam
à filio.

DISTINCTIO XII. A

ITEM queritur cum Spiritus sanctus à patre pcedat & à filio. vtrum prius vel magis pcesserit à patre quam à filio: quod nititur hæreticus ostendere ita dicens: Si processit Spiritus sanctus à patre processit vtiq; aut nato iam filio, aut nō nato filio. Si vero iam nato filio processit, ante natus est filius quā processerit Spiritus Sanctus: præcessit ergo natiuitas filii processionem Spiritus sancti. Si autem processit à patre non genito filio, ante processit quam filius genitus fuerit.

*Argumen-
tatio hære-
tica.*

Responsio Aug. ad id quod primo quærebatur scilicet an prius à patre quam à filio processerit.

*E In princi-
p. o. cap. 26.*

HIS & huiusmodi quæstionib⁹ magis laboriosis quam fructuosis respondet Aug. in xv. libr. de Trin. dicens, in illa summa Trin. quæ Deus est, interualla temporum nulla sunt per quæ posset ostēdi aut saltē requiri. vtrum pri⁹ de patre nat⁹ sit fili⁹ & postea de ambob⁹ pcesserit Sp. s. Nunquid ergo possumus quærere vtrum iā processerat de patre Sp. s. quando natus est filius: an nondum processerat, & illo nato de vtroq; processit. Non possunt prors⁹ ibi ista quæri, vbi nihil ex tēpore incho-

*Paulo infe-
rius.
Ibid paulo
inferius.*

E 3 atur

atur, vt ex cōsequēti perficiatur in tempore. Ideo qui potest intelligere sine tempore generatione filii de patre, intelligat sine tempore processione Spiritus sancti de vtroque. Ecce his verbis abso-
luta est quęstio illa qua quærebatur, vtrum prius processerit Spiritus sanctus à patre quam à filio.

Hic agitur de eo quod secundo quærebatur scilicet an plenius vel magis processerit à patre quam à filio.

NVNC tractandum est quod secundo quærebatur scilicet an plenius aut magis procedat S. sanctus à patre quàm à filio. Ad quod dicimus, quia sicut non ante procedit à patre quam à filio: ita non plenius vel magis procedit à patre quam à filio. Aug. tamē in xv. de Trin. dicens, quod Sp. sanctus principaliter procedit de patre. Non frustra, inquit, in hac Trin. non dicitur verbum Dei nisi filius: nec donum Dei nisi Sp. sanctus: nec de quo genitum est verbum, & de quo procedit Spiritus sanctus principaliter, nisi Deus pater. Ecce audistis, quia Spiritus sanctus principaliter procedit à patre. Sed ne te hoc turbaret, ipse continuo, ex quo sensu hoc dixit, aperit, dicens. Ideo addidi principaliter, quia de filio Spiritus sanctus procedere reperitur: sed hoc quod illi pater dedit non iam existenti, & nondum habenti. Sed quicquid vnigenito verbo dedit gignendo dedit. Sic ergo cum genuit, vt etiā de illo donū cōmune procederet, & Sp. sanctus Spiritus esset amborum. Ecce exposuit ipsemet, quomodo Spiritus principaliter procedat à patre: non quia prius vel magis procedat à patre quam à filio: sed quia cum procedat à filio, hoc ipsum habet filius à patre.

Ex eodem sensu etiam dicitur Spiritus sanctus proprie procedere à patre.

Ex eodē sensu etiam dicitur procedere proprie de patre. vnde Hierō. in expositione catholice fidei Nicenique symboli ait. Credimus in sp. sanctum qui

*Cap. i. ad
medium
huius.*

*Ibidem con-
tinuo.*

*Hieron. in
explana-
tione fidei post*

qui de patre procedit proprie. Item spiritum sanctum verum Deum inuenimus in scriptura, & de patre esse proprie. Et item, De patre filius & sp. s. proprie & verè de patre procedit. Ecce aperte dicit spiritum sanctum proprie esse de patre, & proprie procedere à patre. Quod non est ita intelligendum, tanquam prius vel plenius à patre procedat quam filio, sed quia hoc habet pater à se non ab alio, vt de ipso sit & procedat spiritus sanctus. Filius autem non à se, sed à patre hoc habet, vt de ipso sit & procedat spiritus sanctus.

Ex eodem sensu dicitur spiritus sanctus esse & mitti à patre per filium.

FORTE etiam iuxta hanc intelligentiam dicitur spiritus sanctus mitti per filiū, & à patre esse per filium. vnde Hilarius ad Deum patrem de spiritu sancto & filio loquens in 12. libr. de Trin. ait. In spiritu sancto tuo ex te profecto, & per eū misso. Item, Ante tempora vnigenitus tuus ex te natus manet, ita quod ex te per eum sp. s. tuus est: quod & si sensu non percipiam, tamen teneo conscientia. In spiritualibus enim rebus tuus hebes sum. Item in eodem, Conserua hanc oro fidei meę religionem, vt in regenerationis meę symbolo professus sum, semper obtineam: te patrem, scilicet, & filium tuum vna tecum adorem, sp. s. tuum, qui ex te per vnigenitum tuum est, promerear. Ecce aperte dicit s. sanctum à patre per filium & mitti, & esse: quod non est intelligendum quasi à patre per filium minorē mittatur vel sit, sed quia ex patre & filio est, & mittitur ab vtroq; sed hoc ipsū habet fili⁹ à patre, vt ab ipso sit & mittatur sp. s. Hoc ergo voluit signific. Hilar. distin. faciēs in locutiōe, vt ostēderet in patre esse auctoritatē. Inde est etiam, quod veritas ostēdēs patrē esse auctore processionsis, quia pcedit spirit⁹ à filio, dixit in euangelio. De patre procedit, cū & de patre, & filio

*medium
huius.
Ibi, em con-
tinuo.
Ibid. paulo
superius.*

E
*Hilarius
ad finem.
Duodecimi
libri.
Ibid. paulo
inferius.*

*Ibidem in-
ferius in fine.*

Ioannis 15.
August. ad
p. incipium
cap. 27.

Ioan. 7. b.

Aug. ad finē
ca. 16. lib. 15.
de Trin.
Ioan.,

lio procedat Spiritus sanctus. Vnde August. in 15.
de Trin. quærit: Si de patre & filio procedit Sp. S.
cur filius dixit: De patre procedit: Cur putas, ni-
si quia solet ad eū referre, etiam quod ipse est, si-
cut & de quo ipse est: sicut ait, Mea doctrina non
est mea, sed eius qui misit me. Si ergo hic intelli-
tur eius doctrina, quā tamen non dixit suam, sed
patris, quanto magis illic intelligendus est Sp. S.
de ipso procedere, vbi sic ait, de patre procedit: vt
non diceret de me non procedit. A quo autem ha-
bet filius vt sit Deus (est enim Deus de Deo) ab illo
vtrique habet, vt etiā de illo procedat Sp. S. Et ideo
Spiritus sanctus vt etiam de filio procedat, sicut
procedit de patre, ab ipso habet patre. Quapro-
pter qui potest intelligere in eo quod ait filius ha-
bet pater vitam in semetipso, sic dedit & filio vi-
tam habere in semetipso: non sine vita existenti-
am filio vitam patrem dedisse, sed ita eum sine
tempore genuisse, vt vita quam pater filio gig-
nendo dedit, coæterna sit vitæ patris qui dedit.
Intelligat etiam licet habet pater in seipso, vt de
illo procedat Sp. S. sic dedisse filio, vt etiam de illo
procedat idem Sp. S. & vtrumq; sine tēpore. Ita er-
go dictum est Sp. S. de patre procedere, vt intelli-
gatur quod etiam procedit de filio, de patre esse
& filio: Si enim quicquid habet, de patre habet fi-
lius, de patre habet vtiq; vt de illo procedat Sp. S.
sed nulla ibi tempora cogitentur, quæ habeant
prius & posterius: quia ibi omninō nulla sunt.

QVARE SPIRITVS SANCTVS CVM SIT
De Substantia Patris, Non dicatur genitus vel
filius, sed tantum procedens.

DISTINCT. XIII.

POST hęc cōsiderandum est, quantum à talibus
quales nos sumus intelligi potest, cū Spiritus
sanctus procedat de patre, & sit de substantia
patris